

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA VANJSKE
POSLOVE I
SIGURNOSNU POLITIKU

Bruxelles, 8.5.2019.
JOIN(2019) 8 final

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Posebno Upravno Područje Hong Kong: godišnje izvješće za 2018.

ZAJEDNIČKO IZVJEŠĆE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU POSEBNO UPRAVNO PODRUČJE HONG KONG: GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2018.

Sažetak

Od predaje Hong Konga Narodnoj Republici Kini 1997. Europska unija (EU) i njezine države članice pažljivo prate razvoj događaja u području politike i gospodarstva u Posebnom Upravnom Području Hong Kongu u skladu s načelom „jedna zemlja, dva sustava”. U skladu s obvezom prema Europskom parlamentu preuzetom 1997. svake se godine objavljuje izvješće o stanju u Hong Kongu. Ovo je 21. takvo izvješće u kojem se daje prikaz stanja 2018. EU podržava politiku „jedinствене Kine” te podupire načelo „jedna zemlja, dva sustava” i njegovu provedbu.

Godina 2018. bila je još jedna izazovna godina za Hong Kong. Politička događanja u tri su navrata potaknula glasnogovornika visoke predstavnice/potpredsjednice na davanje izjava, a one su se odnosile na ograničenja prava na kandidiranje na izborima, zabranu političke stranke te na politički motivirano odbijanje produljenja radne vize stranom novinaru.

Većina aspekata načela „jedna zemlja, dva sustava” i dalje dobro funkcionira. Međutim, tijekom prošle godine porasla je zabrinutost u pogledu narušavanja tog načela koje je temelj gospodarskog uspjeha Hong Konga. Prisutan je jasan negativan trend u pogledu smanjenja građanskih i političkih prava. Trend izaziva opravdanu zabrinutost u vezi s time hoće li Hong Kong dugoročno održati visoku razinu autonomije i privlačnost kao međunarodno poslovno središte. Poslovna zajednica prati navedena događanja te je 2018. nekoliko gospodarskih komora javno izrazilo svoju zabrinutost u tom pogledu.

Sloboda govora i sloboda informiranja u načelu se poštuju u Hong Kongu. Međutim, kad je riječ o slobodi izražavanja prisutni su novi izazovi, posebno u pogledu osjetljivih političkih tema.

Neobično velik broj pitanja i preporuka upućenih Hong Kongu za vrijeme UN-ova univerzalnog periodičnog pregleda Kine provedenog u studenome 2018. također odražava zabrinutost međunarodne zajednice u pogledu pogoršanja građanskih i političkih prava u Hong Kongu posljednjih godina. U preporukama za daljnje djelovanje u okviru univerzalnog periodičnog pregleda navedena je i potreba poboljšanja zaštite drugih ljudskih prava, kao što su prava radnika migranata, djece i LGBTI osoba.

Unatoč nekoliko politički osjetljivih slučajeva, vladavina prava u pravilu je prevladala te neovisnost pravosuđa i zakonitost postupanja nisu dovedene u pitanje.

Vladavina prava, transparentan regulatorni okvir, vrlo niske razine korupcije i stope kriminala te učinkovita javna uprava i neovisno pravosuđe pridonijeli su očuvanju i poticanju povoljne ulagačke klime na kojoj se temelji uspjeh Hong Konga. Hong Kong je zadržao status konkurentnog međunarodnog poslovnog i financijskog središta te glavnog svjetskog čvorišta za poslovanje s kontinentalnom Kinom i važnog čvorišta u azijsko-pacifičkom području. U Hong Kongu je trenutačno registrirano više od 2 200 poduzeća iz EU-a, od kojih oko polovina koristi Hong Kong kao regionalno sjedište ili regionalni ured.

Dva važna infrastrukturna projekta koja povezuju Hong Kong s kontinentalnim dijelom otvorena su 2018.: brza željeznička veza koja povezuje Hong Kong s željezničkom mrežom kontinentalne Kine dugačkom 25 000 km te most Hong Kong-Zhuhai-Makao. Zahvaljujući

željezničkoj vezi i mostu povećala se povezanost gradova zaljeva Guangdonga, Hong Konga i Makaa te će se povećati integracija s kontinentalnim dijelom, što će donijeti nove prilike, ali i nove izazove.

Iako se čini da je postupak zaustavljen na neodređeno vrijeme, EU potiče Posebno Upravno Područje Hong Kong i tijela središnje vlasti da nastave s izbornom reformom kako je navedena u Temeljnog zakonu te da postignu dogovor o demokratskom, pravednom, otvorenom i transparentnom izbornom sustavu. Uvođenjem općeg prava glasa vlada bi dobila veću podršku javnosti i legitimnost u ostvarenju gospodarskih ciljeva Hong Konga i rješavanju društveno gospodarskih izazova.

Razvoj događaja u području politike

Godina 2018. bila je puna političkih događanja. Hong Kong se suočio s novim izazovima u pogledu temeljnih prava i sloboda, kao što su pravo na kandidiranje na izborima te sloboda izražavanja ili udruživanja. Glasnogovornik je u manje od godinu dana objavio tri izjave¹, što se nikada prije nije dogodilo.

Prostor za djelovanje političke opozicije u Hong Kongu sužava se. Nekoliko oporbenih kandidata, uključujući Agnes Chow i bivšeg zakonodavca Laua Siu-Laija, zabranjeno je kandidiranje na naknadnim izborima za Zakonodavno vijeće zbog njihove političke pripadnosti ili stajališta. Odluke je donio službenik zadužen za izbore kojeg je imenovalo izorno povjerenstvo, a vlada ih je branila. Pravna zajednica u Hong Kongu osporavala je njihovu zakonitost i ustavnost. U prosincu je trenutnom članu Zakonodavnog vijeća Eddiju Chuu zabranjeno kandidiranje na izborima za predstavnike ruralnih područja zbog njegova političkog stava.

Odbijeni kandidati mogu uložiti žalbu na rezultate izbora i zatražiti sudsko preispitivanje, no ono može trajati godinama te stoga ne predstavlja učinkovit pravni lijek. Pravo na kandidiranje na izborima bez neopravdanih ograničenja zajamčeno je hongkonškom Poveljom o pravima i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima (ICCPR) koji je Hong Kong ratificirao. EU poziva Posebno Upravno Područje Hong Kong da poštuje ta prava.

U posljednjih nekoliko godina u Hong Kongu se pojavio lokalni pokret koji se zalaže za samoodređenje ili čak neovisnost. Iako oni koji se zalažu za neovisnost imaju vrlo ograničenu potporu u društvu i nemaju međunarodnu potporu, potaknuli su pitanja o granici između zakonite slobode izražavanja i poticanja na pobunu. To tek treba pravno pojasniti. Prošle je godine vlada Posebnog Upravnog Područja Hong Konga, potaknuta središnjom vladom, prihvatila novu politiku nulte tolerancije prema bilo kakvom navođenju „samoodređenja” ili „neovisnosti”, na osnovi nacionalne sigurnosti i kršenja Temeljnog zakona.

Ministar sigurnosti zabranio je 24. rujna djelovanje ili daljnje djelovanje Nacionalne stranke Hong Konga (HKNP). Nacionalna stranka Hong Konga zalagala se za neovisnost Hong

---

¹ 1. [Izjava od 29. siječnja 2018. o odluci da se Agnes Chow zabrani kandidiranje na naknadnim izborima za Zakonodavno vijeće](#)

2. [Izjava od 24. rujna 2018. o odluci da se zabrani Nacionalna stranka Hong Konga](#)

3. [Izjava od 8. listopada 2018. o odbijanju produljenja vize stranom novinaru u Hong Kongu.](#)

Konga mirnim putem, npr. dijeljenjem letaka, održavanjem javnih rasprava i tihih pasivnih prosvjeda. Stranka je imala mali broj članova. To je prvi put da je politička stranka zabranjena u Hong Kongu. Pravna zajednica Hong Konga dovela je odluku u pitanje jer za nju nije bilo pravne osnove te je bila nerazmjerna i suprotna međunarodnoj sudskoj praksi o tim pitanjima. Odluka će, po svemu sudeći, imati negativan utjecaj na slobodu izražavanja i udruživanja te političke aktivnosti.

Vlada je 5. listopada odbila produljiti radnu vizu Victoru Malletu, uredniku Financial Times Asia i potpredsjedniku kluba stranih dopisnika. Mallet je u kolovozu, kada stranka još nije bila zabranjena, moderirao predavanje aktivista za neovisnost Chana Ho-tina iz Nacionalne stranke Hong Konga. U nedostatku vjerodostojnog drugog objašnjenja, čini se da je odluka politički motivirana. Takav je pritisak na novinare nezabilježen u Hong Kongu te izaziva ozbiljnu zabrinutost u pogledu slobode medija. Sve je veća zabrinutost da novinari provode autocenzuru. Hong Kong se ponosi time da je otvoren međunarodni grad u kojem se sloboda izražavanja ne dovodi u pitanje, a sloboda medija i informiranja u potpunosti se poštuju. Ograničavanje rada novinara, među ostalim i stranih novinara, ozbiljno bi naštetilo ugledu Hong Konga i njegovu statusu financijskog i poslovnog čvorišta.

Nadalje, 8. studenoga Victoru Malletu uskraćena je turistička viza za Hong Kong. To je drugi put u godinu dana da je Hong Kong odbio ulazak građaninu EU-a, očigledno iz političkih razloga (nakon Benedicta Rogersa u listopadu 2017.).

Vladavina prava još je prilično jaka te se pravosudni postupci i zakonitost postupanja u potpunosti poštuju. Neovisnost pravosuđa nije upitna. Posljednjih je godina bilo brojnih politički osjetljivih predmeta, a neki su i dalje u postupku.² U nekoliko slučajeva 2018. Žalbeni sud promijenio je odluke o zatvorskim kaznama koje su se odnosile na sudjelovanje u prosvjedima. Sud je u prosincu ukinuo ograničenja koja se odnose na popularni prostor za demonstracije ispred sjedišta vlade (znan kao „Građanski trg”), podsjećajući vladu na važnost slobode okupljanja.

Međutim, aktivni kazneni progon koji provodi vlada i njezin čvrst stav prema prekršajima povezanim s prosvjedovanjem, kao što je nezakonito okupljanje, već imaju negativan učinak na civilno društvo, politički aktivizam te na demokratski proces.

Dio političara doveo je u pitanje ulogu stranih sudaca na sudovima u Hong Kongu tvrdeći da mogu ugroziti nacionalnu sigurnost. Međutim, čelnica vlade snažno je branila tu praksu kao korisnu za vladavinu prava u Hong Kongu.

Naknadni izbori za zamjenu pet od šest smijenjenih zakonodavaca održali su se 11. ožujka i 25. studenoga. Protekli su bez većih incidenata. Demokrati su uspjeli ponovno osvojiti samo dva mjesta. Zakonodavci koji podržavaju *establishment* zadržali su kontrolu nad zakonodavnim tijelom.

Zakonodavno vijeće odobrilo je **kontroverzni sporazum o zajedničkoj kontrolnoj točki (eng. co-location arrangement) za brzu željeznicu** te je on stupio na snagu 2018. Brza željeznička veza s Kinom počela je s radom u rujnu 2018. Željeznica će poboljšati povezanost Hong Konga i Kine, no sporazum o zajedničkoj kontrolnoj točki je kontroverzan.

---

² Na primjer, suđenje devet vođa kampanje Occupy Central koji su optuženi za poticanje na javno štetno djelovanje i slična djela završilo je u prosincu; presuda se očekuje u travnju 2019.

Kontinentalnoj Kini dodijeljena je gotovo isključiva nadležnost na određenom dijelu teritorija Posebnog Upravnog Područja pod nazivom „kontinentalno lučko područje”. Nekoliko sudskih preispitivanja osporilo je zakonitost takvog sporazuma i njegovu usklađenost s načelom „jedna zemlja, dva sustava” i odredbama Temelnog zakona. Prvostupanjski sud je 12. prosinca presudio da je sporazum ustavan te da može ostati na snazi. Na presudu će se vjerojatno uložiti žalba.

Generalni konzulati država članica EU-a u Hong Kongu službeno su obaviješteni o novim aranžmanima u pogledu konzularne pomoći i zaštite u „kontinentalnom lučkom području” tek 3. travnja 2019.³

U 2017. vlasti kontinentalne Kine oslobodile su Guija Minhajia, švedskog državljanina i posljednjeg od „nestalih” prodavača knjiga (čiji slučajevi još nisu na zadovoljavajući način razjašnjeni) nakon njegova nestanka 2015. Međutim, ponovno je pritvoren u siječnju 2018. Dana 24. siječnja 2018. glasnogovornik visoke predstavnice/potpredsjednice objavio je izjavu⁴ kojom se zahtijevalo njegovo hitno puštanje. Gui Minhai i dalje je u pritvoru. Viši predstavnici EU-a u više su navrata razgovarali s kineskim vlastima o njegovu slučaju.

Jednake mogućnosti, prava i slobode

Sloboda je u Hong Kongu uvelike zajamčena. Sloboda izražavanja, sloboda medija i sloboda informiranja u okviru načela „jedna zemlja, dva sustava” ključni su za snagu Hong Konga kao globalnog poslovnog središta te njegov uspjeh.

Iako se **medijima** i dalje jamči visoka razina slobode, već se nekoliko godina gomilaju problemi. Međunarodni borci za slobodu medija, Reporteri bez granica, stavili su Hong Kong 2018. na 70. mjesto od 180 te su istaknuli sve veći utjecaj kineskih vlasti na medije. U godišnjem izvješću za 2018. Udruga novinara Hong Konga navela je kako većina novinara smatra slobodu medija lošijom nego 2017. Ono što je najviše naštetilo slobodi medija bila je odluka hongkonške vlade o neproduljenju radne vize uredniku Financial Times Asia (vidjeti iznad).

Postoje naznake o povećanju autocenzure, a primjer je odluka umjetničkog centra da otkáže sudjelovanje izgnanog kineskog pisca Maa Jiana na književnom festivalu zbog njegovih političkih stajališta. Iako je centar kasnije promijenio odluku, incident je odraz novog načina suzdržavanja i autocenzure koji mogu biti štetni za slobodu izražavanja.

Čini se da su neke političke teme, posebice pitanje samoodređenja i neovisnosti, postale tabu bez odgovarajućeg pravnog okvira kojim bi se pojasnila ograničenja. To se odnosi i na akademske rasprave. Hong Kong i dalje velikim dijelom uživa akademsku slobodu, ali postoje jasne naznake sve većeg političkog zadiranja u sveučilišne kampuse.

Tijekom UN-ova **univerzalnog periodičnog pregleda** Kine u studenome 2018. dosad neviđena pažnja posvećena je Hong Kongu. Dvanaest zemalja iskoristilo je saslušanje u okviru univerzalnog periodičnog pregleda kako bi istaknulo svoju zabrinutost u pogledu ljudskih prava u Hong Kongu. Pitanja/preporuke odnosili su se na: i. provedbu načela „jedna

---

³ Ministarstvo vanjskih poslova Narodne Republike Kine poslalo je 31. siječnja 2019. verbalnu notu veleposlanstvima država članica u Pekingu u kojoj ih je obavijestilo o novim aranžmanima.

⁴ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/38678/Statement%20on%20the%20detention%20of%20Gui%20Minhai.

zemlja, dva sustava”; ii. slučaj Guija Minhajia; iii. izazove u pogledu slobode izražavanja, medija i udruživanja; iv. prava LGBTI osoba, radnika migranata i djece. Pet država članica EU-a postavilo je pitanja ili dalo preporuke o Hong Kongu. Nekoliko nevladinih organizacija iz Hong Konga uspostavilo je koaliciju u okviru priprema za univerzalni periodični pregled kako bi se o tim pitanjima raspravljalo na učinkovitiji način.

Kad je riječ o **pravima LGBTI osoba** Hong Kong nema sveobuhvatan zakon o suzbijanju diskriminacije kojim bi se obuhvatila diskriminacija na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Međutim, tri ključna predmeta u korist ravnopravnosti LGBTI osoba 2018. mogu biti osnova za takvo zakonodavstvo. Dana 4. srpnja Žalbeni sud presudio je da tijela nadležna za imigraciju moraju istospolnim partnerima izdati vizu za bračnog druga. Druga dva predmeta su u tijeku.

Trgovanje ljudima i dalje je problem. Posljednjih je godina vlada Hong Konga pojačala napore za rješavanje tog pitanja, posebno nedavnim donošenjem akcijskog plana.

U ožujku 2018. upravljački odbor na visokoj razini koji uključuje urede i ministarstva pod predsjedanjem glavnog tajnika za upravu odobrio je akcijski plan za suzbijanje trgovanja ljudima i poboljšanje zaštite stranih radnika u kućanstvu u Hong Kongu. U planu se navodi paket mjera koje obuhvaćaju identifikaciju žrtava, zaštitu i potporu, istrage, provedbu, kazneni progon i sprečavanje te partnerstvo s različitim dionicima. Akcijski plan je pohvalan korak, ali ne može zamijeniti sveobuhvatan pravni okvir.

EU je predan nastavku suradnje s Hong Kongom u cilju borbe protiv trgovanja ljudima. Ured EU-a je 2018. u suradnji s Uredom ministra sigurnosti Hong Konga organizirao treću radionicu o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti žrtava.

Strani radnici u kućanstvu, kojih u Hong Kongu ima otprilike 370 000, i dalje nemaju odgovarajuću zaštitu socijalnih i radnih prava. Posebno zabrinjavaju dva postojeća zakona, odnosno zahtjev da moraju živjeti u istoj kući sa svojim poslodavcem i pravilo od „dva tjedna”, na temelju kojeg strani radnici u kućanstvu moraju pronaći posao u roku od dva tjedna od isteka ugovora ili će biti deportirani. Vlada je poduzela korake za suzbijanje dužničkog ropstva i nepravilnog postupanja u agencijama za zapošljavanje. Spomenuti akcijski plan za suzbijanje trgovanja ljudima i poboljšanje zaštite stranih radnika u kućanstvu trebao bi poslužiti kao okvir za rješavanje pitanja prava stranih radnika u kućanstvu. Na primjer, u prosincu 2018. Ministarstvo rada otvorilo je dežurnu telefonsku liniju za pružanje potpore stranim radnicima u kućanstvu u pogledu njihovih prava i obveza iz radnog odnosa, zahtjeva za pomoć ili pritužbi. Dežurna telefonska linija radi 24 sata dnevno, a dostupne su i usluge usmenog prevođenja.

Siromaštvo i socijalna nejednakost: unatoč prosperitetu Hong Konga i znatnom proračunskom višku, vladino povjerenstvo za siromaštvo službeno je klasificiralo oko 1,37 milijuna ljudi (odnosno svakog petog stanovnika) kao siromašne. U posljednjih 10 godina siromaštvo stalno raste, kao i broj ultra bogatih. Hong Kong je stoga jedan od gradova s najvećom razlikom između bogatih i siromašnih na svijetu (mjereno Ginijevim koeficijentom). Ta se razlika povećava jer 10 % najbogatijih kućanstava zarađuje 44 puta više od najsiromašnijih 10 %.

Sustav za **borbu protiv korupcije** i dalje je snažan i otporan. Hong Kong se može pohvaliti visokim standardima transparentnosti i mjera za suzbijanje korupcije. Vlasti te politički i poslovni čelnici prepoznaju da je transparentnost ključna za održavanje snažnog položaja Hong Konga kao međunarodnog poslovnog središta.

Odnosi između Hong Konga i kontinentalne Kine

Inicijativama kao što su zaljev Guangdonga, Hong Konga i Makaa, „Jedan pojas, jedan put”, brza željeznica, novi most i mnoge druge gospodarske i socijalne inicijative, Hong Kong se još više integrira u nacionalni razvoj Narodne Republike Kine. Čini se da se nakon 19. kongresa Komunističke partije Kine (2017.) pojavilo novo razumijevanje načela „jedna zemlja, dva sustava”, visokog stupanja autonomije Hong Konga i načela „Hong Kong kojim upravljaju građani Hong Konga”. Pojmovi „sveobuhvatna nadležnost” i „zajedničko upravljanje”, zajedno s većim naglaskom na crvenim linijama u pogledu nacionalne sigurnosti i teritorijalne cjelovitosti, čine određene dijelove hongkonškog društva zabrinutim zbog budućnosti.

U kineskom strateškom dokumentu o Europskoj uniji objavljenom 18. prosinca 2018. navodi se da „kineska vlada podupire i potiče vlade Posebnog Upravnog Područja Hong Konga i Posebnog Upravnog Područja Makaa u razvoju uzajamno korisne i prijateljske suradnje u područjima poput gospodarstva, trgovine, kulture i turizma s EU-om i njegovim državama članicama u skladu s načelom „jedna zemlja, dva sustava” i odredbama dvaju temeljnih zakona. S obzirom na to da su Hong Kong i Makao kineska posebna upravna područja, njihovi poslovi čine dio kineskih unutarnjih poslova i EU se u to ne bi smio miješati.”

Postoji stalna napetost između građana Hong Konga i posjetitelja iz kontinentalne Kine, što rezultira protestima, primjerice nakon priljeva turista iz kontinentalne Kine nakon otvaranja mosta Hong Kong-Zhuhai-Makao. U rujnu je više od 400 uniformiranih vojnika Narodnooslobodilačke vojske Kine poslano u državni park Hong Konga kako bi pomogli u uklanjanju stabala posječenih tijekom tajfuna. Demokratski orijentirani zakonodavci i dijelovi hongkonškog društva izrazili su zabrinutost u pogledu toga, jer je to još jedan znak narušavanja načela „jedna zemlja, dva sustava”.

Razvoj događaja u području gospodarstva

Na makroekonomskoj razini, gospodarski zamah Hong Konga usporava se. Njegovi gospodarski temelji i dalje su čvrsti. Tržište rada još uvijek odlikuje puna zaposlenost, sa stopom nezaposlenosti od 2,8 % u zadnjem tromjesečju 2018., što je najniža razina u više od 20 godina. Inflacijski pritisak i dalje je umjeren. Osnovna inflacija potrošačkih cijena iznosila je 2,4 % 2018.

Međutim, gospodarski se zamah znatno usporio tijekom godine. Gospodarstvo je 2018. poraslo za 3 % (u usporedbi s 3,8 % 2017.) te je zabilježeno postupno usporavanje s 4,6 % u prvom tromjesečju godine na samo 1,2 % u četvrtom. Ta promjena uglavnom odražava trenutačno usporavanje u kontinentalnoj Kini, zajedno s posljedicama zaoštavanja trgovinskog rata između SAD-a i Kine. Oba čimbenika opterećuju vanjski sektor i negativno utječu na poslovanje i povjerenje potrošača. Prodaja na malo znatno se usporila, vanjska trgovina robom bila je u minusu pred kraj godine, a tržište nekretnina oslabilo je u drugoj polovini. Tržište dionica bilježilo je gubitke u većem dijelu 2018., ali se počelo oporavljati početkom 2019.

Vladine inicijative za gospodarski razvoj: u svojem godišnjem obraćanju radi predstavljanja politika za 2018. čelnica vlade Carrie Lam ponovno je istaknula predanost vlade diversificiranom gospodarstvu, najavljujući dodatna znatna financijska sredstva za istraživanje, uz istovremeno ubrzavanje reindustrijalizacije (subvencioniranje pametnih

proizvodnih objekata), promicanje prijenosa tehnologije i pokretanje politika javne nabave koje su usmjerene na inovacije. Vlada je odlučna u namjeri da potpisivanjem više bilateralnih i multilateralnih sporazuma poboljša status Hong Konga kao međunarodnog trgovinskog središta. Smatra da sudjelovanje u kineskoj inicijativi „Jedan pojas, jedan put” te razvoju zaljeva Guangdonga, Hong Konga i Makaa pruža mogućnosti za novi poticaj gospodarstvu.

Tržište nekretnina i stanovanje: potaknuto niskim kamatnim stopama, većom likvidnošću te velikom potražnjom ulagača i ograničenom ponudom, tržište nekretnina je 2018. doseglo rekordno visoke razine. Konkretno, u prvih devet mjeseci 2018. cijene privatnih stambenih nekretnina porasle su za otprilike 14 % u odnosu na 2017. te je Hong Kong tako postao jedno od najskupljih tržišta stambenih nekretnina na svijetu. Tržište nekretnina oslabilo je krajem godine te su tako neutralizirana sva povećanja 2018. Ipak, Hong Kong je i dalje cjenovno najmanje pristupačno urbano središte na svijetu za kupce stambenih prostora. Stanovi u novoizgrađenim objektima u prosjeku su sve manji kako bi bili cjenovno pristupačniji za kupce novog stambenog prostora. Budući da su cijene stanova i najma u privatnom sektoru nastavile rasti, potražnja za javnim stanovima povećala se kao nikad prije. Prosječno vrijeme čekanja za najam javnih stanova produljilo se na 5,3 godine.

Vlasti Hong Konga 2018. uvele su niz inicijativa za poboljšanje situacije i povećanje stambene ponude. To uključuje obnovu zgrada, preraspodjelu privatnih stambenih objekata za javno stanovanje te uvođenje posebne stope za slobodne privatne stambene jedinice iz prve ruke.

Međunarodna poduzeća navode visoke cijene nekretnina kao glavni razlog zbog kojeg Hong Kong gubi konkurentnost i privlačnost.

Politika zaštite okoliša: zaštita okoliša i dalje je velik izazov za Hong Kong. Tek je nedavno počela dobivati političku pozornost. U ovogodišnjem obraćanju radi predstavljanja politika onečišćenje zraka spomenuto je samo u odnosu na promet, a najavljene mjere usmjerene su isključivo na smanjenje koncentracija ključnih onečišćivača zraka na cestama. Kako bi se poboljšalo gospodarenje otpadom, koje predstavlja važan i hitan problem, predložen je sustav naplate krutog otpada. Vlada je također najavila određene mjere za smanjenje plastičnog otpada, ali samo u državnim prostorima. Kako bi podržala razvoj energije iz obnovljivih izvora, vlada je provela sustav zajamčenih tarifa, najavila pokretanje velikih projekata u području obnovljivih izvora energije te planira ublažiti ograničenja u pogledu instalacije solarnih fotovoltlnih sustava.

Istraživanje, razvoj i inovacije: u godišnjem obraćanju radi predstavljanja politika za 2018. čelnica vlade Carrie Lam obvezala se da će Hong Kong pretvoriti u međunarodno inovacijsko i tehnološko čvorište, utvrđujući niz mjera za poticanje razvoja u području inovacija i tehnologije te kreativnih industrija. Cilj vlade bio je i da se rashodi za istraživanje i razvoj udvostruče s 0,73 % na 1,5 % BDP-a. U obraćanju za 2018. ponovljena je predanost tim ciljevima te su najavljena dodatna financijska sredstva za istraživanje i razvoj, kao i za reindustrijalizaciju i prijenos tehnologije. No čini se da se pristup inovacijama usmjerava isključivo na tehnološki napredak te da bi imao više koristi od sveobuhvatnijeg i integriranijeg pristupa.

Gospodarski odnosi s kontinentalnom Kinom

Hong Kong je važno trgovinsko središte (entrepôt) za Kinu: 57 % ponovnog izvoza iz Hong Konga 2018. potjecalo je iz kontinentalne Kine, a 55 % bilo je namijenjeno za kontinentalnu Kinu.

Hong Kong je najveći izvor izravnih stranih ulaganja u Kinu te vodeće odredište za odljev izravnih stranih ulaganja iz Kine. Do kraja 2018., 46,3 % svih projekata financiranih iz inozemstva koji su odobreni u kontinentalnoj Kini bilo je povezano s interesima Hong Konga. S druge strane, do kraja 2017. vrijednost izravnih stranih ulaganja Kine u Hong Kong iznosila je 981 milijardu USD, odnosno 54,2 % ukupnog odljeva izravnih stranih ulaganja. Nezanemariv dio tih ulaganja su ulaganja u tehnologiju: Hong Kong je bio sedmi najveći izvor uvoza tehnologije za Kinu u smislu vrijednosti ugovora (879 milijuna USD), što je 2,9 % ukupnog uvoza (podaci iz 2016.).

Hong Kong je ključno *offshore* središte za prikupljanje kapitala za kineska trgovačka društva. Od prosinca 2018. u Hong Kongu je na burzu uvršteno 1137 društava iz kontinentalne Kine, s ukupnom tržišnom kapitalizacijom od oko 2,6 bilijuna USD, odnosno 68 % ukupnog tržišta.

Hong Kong je dodatno razvio odnose s kontinentalnom Kinom u okviru Sveobuhvatnog sporazuma o partnerstvu između Kine i Hong Konga (CEPA). Dana 14. prosinca 2018. Hong Kong i Kina potpisali su **Sporazum o trgovini robom u okviru CEPA-e**. Od 1. siječnja 2019. na robu podrijetlom iz Hong Konga uvezenu u Kinu primjenjivat će se nulta stopa carine. Novim se sporazumom uvode i dodatne obveze kako bi se olakšala trgovina s kontinentalnim dijelom te novo poglavlje o mjerama za olakšavanje trgovine u zaljevu Guangdonga, Hong Konga, Makaa. U okviru CEPA-e najavljene su i dvije nove mjere za **trgovinu uslugama**, koje će se početi provoditi od 1. ožujka 2019.

Zaljev Guangdonga, Hong Konga i Makaa i dalje se smatrao važnim. Dugo iščekivani plan za to područje konačno je objavljen u veljači 2019. i u njemu je Hong Kong naveden kao jedan od četiri ključna grada u regiji (zajedno sa Shenzhenom, Guangzhouom i Makaom). Hong Kong će imati ključnu ulogu u razvoju zaljeva zahvaljujući konsolidaciji njegova položaja kao međunarodnog financijskog, prometnog i trgovinskog središta; određivanju grada kao središta za međunarodne pravne usluge te usluge rješavanja sporova; jačanju njegova statusa kao globalnog *offshore* čvorišta za Renminbi; te razvoju inovacija i tehnologije. Dovođeni su neki impresivni infrastrukturni projekti čiji je cilj povezivanje gradova zaljeva. U 2018. otvorena je brza željeznička veza s kontinentalnom Kinom, kao i 55 km dug most Hong Kong-Zhuhai-Makao koji je najduži most preko mora na svijetu.

Trgovinska politika

U studenome 2018. u **WTO-u je provedena revizija trgovinske politike Hong Konga**. Jednoglasno je prepoznato da je Hong Kong i dalje jedno od najotvorenijih i najliberalnijih gospodarstava u svijetu, s nekim od najviših ocjena prema svjetskim pokazateljima za gospodarsku slobodu, konkurentnost i jednostavnost poslovanja. Ulagačka klima pogodna za poslovanje, geografski položaj Hong Konga, iskusni pružatelji usluga, vladavina prava, jednostavno regulatorno okruženje i jedinstveni položaj u skladu s načelom „jedna zemlja, dva sustava” smatrali su se izvorom uspjeha i ključnim za konkurentnost u budućnosti.

Hong Kong je pregovarao o daljnjim sporazumima o slobodnoj trgovini i ulaganjima te je **sklopio rekordnih pet sporazuma o slobodnoj trgovini u posljednjih 18 mjeseci**. U lipnju 2018. potpisao je sporazum o slobodnoj trgovini s Gruzijom, a u studenome je zaključio pregovore s Maldivima i Australijom. Hong Kong ima šest **sporazuma o promicanju i zaštiti ulaganja** za koje su pregovori završeni te se očekuje potpisivanje (Australija, Bahrein, Maldivi, Meksiko, Mjanmar i Ujedinjeni Arapski Emirati). Usto, u tijeku su pregovori s Rusijom i Iranom.

Bilateralni odnosi i suradnja EU-a i Hong Konga tijekom 2018.

Prema najnovijem istraživanju koje je provela vlada Posebnog Upravnog Područja Hong Konga (2018.), više od 2 200 poduzeća iz EU-a ima poslovne jedinice u Hong Kongu, a gotovo polovina njih koristi Hong Kong kao regionalno sjedište ili regionalni ured. Poslovna prisutnost EU-a obuhvaća brojne sektore, uglavnom financijske i poslovne usluge, trgovinu, logistiku, građevinarstvo i maloprodaju. Poduzeća iz EU-a ključni su dionici u nizu sektora gospodarstva Hong Konga, uključujući bankarstvo, osiguranje i vrijednosne papire.

Hong Kong je 2018. bio dvadeseti najveći **partner EU-a u trgovini robom** te osmi trgovinski partner EU-a u Aziji. Izvoz robe iz EU-a u Hong Kong iznosio je 36,6 milijardi EUR, a uvoz iz Hong Konga 9,9 milijardi EUR (godišnje smanjenje od 10,7 %), što je dovelo do znatnog viška od 25,8 milijardi EUR za EU te je to njegov četvrti najviši bilateralni trgovinski višak. EU najviše izvozi u Hong Kong strojeve i opremu, nakit, odjeću, luksuznu robu, hranu, vino i automobile.

U 2018. EU je zadržao status drugog najvećeg trgovinskog partnera Hong Konga nakon kontinentalne Kine. EU je tijekom godine bio drugo najveće izvozno odredište te četvrti najveći uvozni dobavljač za Hong Kong.

Hong Kong je važno središte (entrepôt) za trgovinu između Kine i EU-a: 2017. kineski uvoz iz EU-a u vrijednosti od gotovo 10 milijardi EUR odvijao se preko Hong Konga, a vrijednost ponovnog izvoza robe podrijetlom iz kontinentalne Kine u EU bila je 33 milijarde EUR.

Hong Kong je peti najvažniji **trgovinski partner EU-a u području usluga** u Aziji, nakon Kine, Japana, Singapura i Indije. Bilateralna trgovina uslugama iznosila je 2017. (godina za koju su podaci dostupni) 26,6 milijardi EUR. Iz Hong Konga su u EU uvezene usluge u vrijednosti od 13,2 milijarde EUR, a u Hong Kong su izvezene usluge u vrijednosti od 13,4 milijarde EUR, što je rezultiralo viškom za EU od 233 milijuna EUR.

Dvosmjerni tokovi ulaganja između EU-a i Hong Konga znatno su se povećali:

prema podacima Eurostata, Hong Kong je 2017. bio treće najpopularnije EU-ovo odredište za izravna strana ulaganja (17,9 milijardi EUR). Statistički podaci iz Hong Konga pokazuju da je EU, ne uzimajući u obzir *offshore* centre, drugi najveći strani ulagač u Hong Kong (nakon kontinentalne Kine), a vrijednost ulaganja do kraja 2016. iznosila je 149 milijardi EUR i 10 % ukupnih izravnih stranih ulaganja (prema najnovijim dostupnim podacima). Glavni su razlozi za to prisutnost visokokvalitetnih pružatelja usluga te predvidivo regulatorno okruženje i vladavina prava u Hong Kongu.

S druge strane, Hong Kong je 2017. postao najveći izvor izravnih stranih ulaganja u EU⁵ (s 51,6 milijardi EUR). Istaknut položaj Hong Konga u ulagačkim odnosima s EU-om djelomično proizlazi iz činjenice da je velik dio onoga što se statistički bilježi kao „izravna strana ulaganja Hong Konga” zapravo podrijetlom iz kontinentalne Kine. Prema podacima Vijeća Hong Konga za razvoj trgovine više od 60 % kineskih ulaganja usmjereno je na Hong Kong ili se kroz njega odvija. Isto tako, znatan postotak izravnih stranih ulaganja EU-a u Kinu odvija se preko Hong Konga.

---

⁵ Ne uzimajući u obzir *offshore* centre.

Dvanaesti godišnji strukturirani dijalog između EU-a i Hong Konga održao se u Bruxellesu 7. prosinca 2018. EU i Hong Kong dogovorili su se da će jačati suradnju u okviru WTO-a i zajednički podupirati stalna nastojanja za reformu te organizacije. Provedene su i konstruktivne rasprave o uklanjanju prepreka bilateralnoj trgovini. Obje strane sagledale su napredak u okviru tekućeg Akcijskog plana EU-a i Hong Konga o suradnji u području carinske provedbe prava intelektualnog vlasništva te se raduju mogućoj daljnjoj suradnji u okviru inicijative. U okviru strukturiranog dijaloga odvijali su se i tehnički sastanci o financijskim uslugama. Ove je godine prvi put održan i sastanak o kružnom gospodarstvu. Gledajući u budućnost, EU i Hong Kong utvrdili su da je kružno gospodarstvo (uključujući plastični otpad) važno područje za buduću suradnju. EU pozdravlja nove inicijative vlade Hong Konga u tom području i potiče Hong Kong da razmotri ambiciozniji i sveobuhvatniji pristup pitanjima okoliša. Suradnja u pogledu kružnog gospodarstva može biti pozitivan doprinos u tom području.

Tijekom 2018. EU i Hong Kong nastavili su surađivati u području **carina** u okviru akcijskog plana za poboljšanje zaštite prava intelektualnog vlasništva koji se financira putem programa „IP Key”. Te su godine prvi put organizirani obostrani posjeti carinskih službenika. Kad je riječ o vrijednosti zapljene, prema Izvješću EU-a o carinskoj provedbi prava intelektualnog vlasništva za 2017. (izdano 2018.) Hong Kong je i dalje glavni izvor robe kojom se povređuju prava intelektualnog vlasništva. Obje strane razmatraju načine za daljnje poboljšanje suradnje u tom području.

U listopadu 2018. vlasti Hong Konga objavile su novi poziv za sredstva za potporu sudionicima programa **Obzor 2020.** iz Posebnog Upravnog Područja. Istraživači, poduzeća, istraživačke ustanove i sveučilišta iz Posebnog Upravnog Područja mogu udružiti snage s europskim partnerima kako bi sudjelovali u projektima u okviru programa Obzor 2020. i na najbolji način iskoristili prilike koje EU nudi u području istraživanja i inovacija. Ukupni proračun od 9 milijuna HKD (oko milijun EUR) rezerviran je za razdoblje 2018./2019. Razmatrat će se osnovni i primijenjeni istraživački projekti od visoke akademske vrijednosti.

Tijekom 2018. EU je pratio provedbu obveza koje je Hong Kong preuzeo 2017., a na temelju kojih se Vijeće Europske unije složilo da se Hong Kong neće smatrati **nekooperativnom jurisdikcijom u porezne svrhe**. EU je posebno pozdravio to što je Narodna Republika Kina proširila Konvenciju o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim pitanjima na Posebno Upravno Područje Hong Kong te činjenicu da je Hong Kong aktivirao potrebne sporazume o razmjeni informacija. EU je podržao OECD-ovu ocjenu u pogledu tri režima (korporativne riznice, *offshore* reosiguranje, *offshore* vlastito osiguranje) nakon što je Posebno Upravno Područje Hong Kong izmijenilo te režime radi usklađivanja sa zahtjevima OECD-a. U veljači 2019. Hong Kong je izmijenio dva preostala režima za *offshore* fondove i *offshore* fondove privatnog vlasničkog kapitala kako bi se otklonili razlozi za zabrinutost Vijeća Europske unije zbog njihovih značajki ograničavanja za određenu namjenu. Na temelju toga, Vijeće Europske unije složilo se u ožujku 2019. da je Hong Kong ispunio svoje obveze u pogledu dobrog upravljanja porezima.

EU i Hong Kong nastavili su surađivati kako bi povećali **izravne međuljudske kontakte**, posebno u području akademske suradnje, mobilnosti studenata, kulture i kreativnih industrija.

Ured Europske unije u Hong Kongu i Makau, diplomatske misije EU-a i kulturni instituti surađivali su kako bi se EU bolje predstavio te su se uključili u suradnju s lokalnim partnerima u brojnim aktivnostima povezivanja ljudi. Primjeri uključuju Filmski festival EU-a, sudjelovanje EU-a na hongkonškom sajmu knjiga po drugi put, Dan jezika EU-a,

natjecanje lokalnih škola za snimanje kratkog filma na temu EU-a, jednomjesečna kampanja za ljudska prava kako bi se proslavila 70. obljetnica Opće deklaracije o ljudskim pravima te nekoliko seminara na temu ljudskih prava. EU se nada da će to iskoristiti za nastavak suradnje s vladom Hong Konga, civilnim društvom i poslovnim sektorom u cilju promicanja dijaloga o pravima i slobodama.

Prvi službeni posjet čelnice vlade Carrie Lam Bruxellesu održao se u lipnju 2018. Čelnica vlade imala je konstruktivne rasprave s predsjednikom Europske komisije Jean-Claudeom Junckerom, visokom predstavnicom Federicom Mogherini i povjerenicom Cecilijom Malmström.

Tijekom godine organizirano je nekoliko **posjeta na visokoj razini** iz institucija EU-a, kao i članova Europskog parlamenta u Hong Kong. Posebno je važno spomenuti posjet predsjednika Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala g. Stevena Maijooora koji je predstavljao EU na Financijskom forumu Azije te Odbora za turizam i promet Europskog parlamenta u listopadu. Dana 11. srpnja Europski parlament prihvatio je izvješće o odnosima EU-a i Kine koje sadržava dio o Hong Kongu. Europski parlament naglašava svoju punu potporu načelu „jedna zemlja, dva sustava” i slaže se s ocjenom iz EU-ova godišnjeg izvješća za 2017. o njegovu postupnom narušavanju.